

CENG 201 Veri Yapıları 7: Heap, 2-3 Ağaçları ve B-Ağaçları

Öğr.Gör. Şevket Umut ÇAKIR

Pamukkale Üniversitesi

Hafta 7

Anahat

① 2-3 Ağaçları

Ekleme

Silme

② B-Ağaçları

Ekleme

Silme

2-3 Ağaçları Tanımı

Tanım

Bütün yaprakları aynı seviyede olan, 2-düğümü veya 3-düğümleri barındıran arama ağacıdır. 2-düğümünün tek anahtar değeri(K) ve 2 tane çocuğu mevcuttur. 3-düğümünün iki anahtar değeri(K_1, K_2) ve 3 çocuğu mevcuttur($K_1 < K_2$).

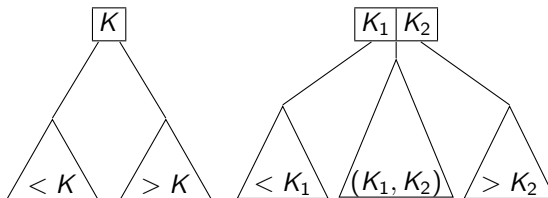

Figure: 2-düğümü ve 3-düğümü

2-3 Ağaçları Örnek

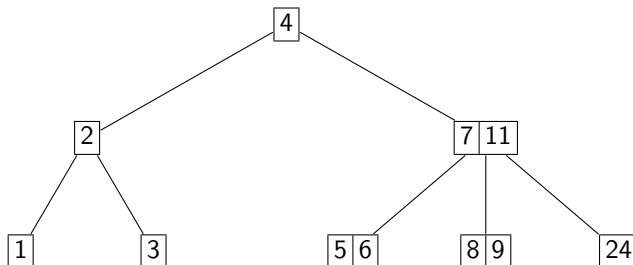

Figure: 2-3 ağacı örneği

Arama İşlemi

ARA(Aranan ,Düğüm)

Eğer Düğüm boş ise

Bulunamadı

Eğer Düğüm 2-Düğümü ise

Eğer Düğüm.Değer=Aranan ise

Bulundu

Eğer Aranan<Düğüm.Değer ise

ARA(Aranan , Düğüm.Sol)

Aksi Takdirde

ARA(Aranan , Düğüm.Sağ)

Aksi Halde(3-Düğümü)

Eğer Düğüm.Değer1=Aranan veya Düğüm.Değer2=Aranan ise

Bulundu

Eğer Aranan<Düğüm.Değer1

ARA(Aranan , Düğüm.Sol)

Eğer Aranan>Düğüm.Değer1 ve Aranan<Düğüm.Değer2

ARA(Aranan , Düğüm.Orta)

Aksi Halde

Ekleme

- Ekleme her zaman yapraklara yapılır
- Eğer ekleme sırasında düğüm 4-düğümü olursa
  - Ortadaki değer bir üst seviyeye çıkarılır
  - Kalan değerler üst seviyeye çıkan değerın solu ve sağındaki çocukları olurlar
  - Bir üst seviyedeki düğüm de 4-düğümü olmuşsa aynı işlemler tekrarlanır

Ekleme Örneği

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

Ekleme Örneği

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

3

Ekleme Örneği: 6

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

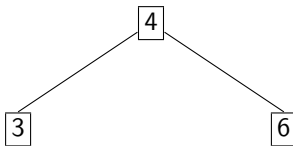
3	6
---	---

Ekleme Örneği: 4

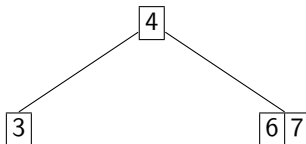
3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

3	4	6
---	---	---

114

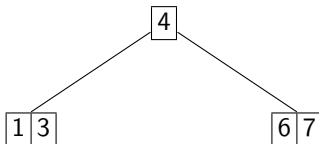

100

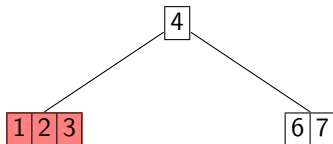
Ekleme Örneği: 1

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

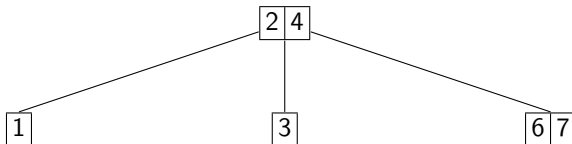
Ekleme Örneği: 2

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

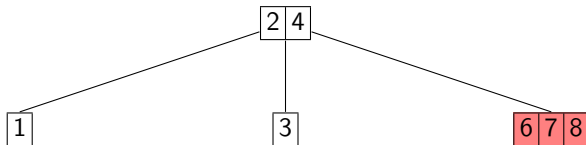
Ekleme Örneği: 2

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

Ekleme Örneği: 8

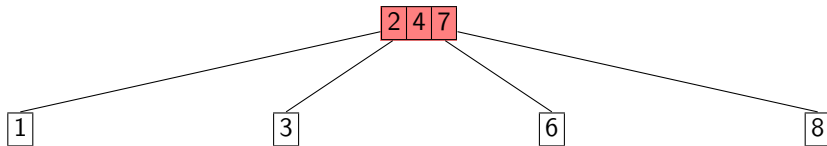
3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

Ekleme Örneği: 8

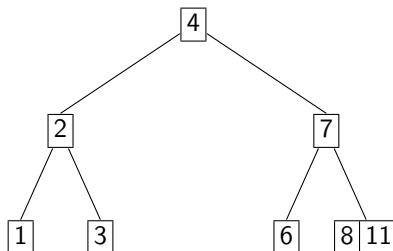
3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.


```
graph TD; 4[4] --> 2[2]; 4[4] --> 7[7]; 2[2] --> 1[1]; 2[2] --> 3[3]; 7[7] --> 6[6]; 7[7] --> 8[8];
```

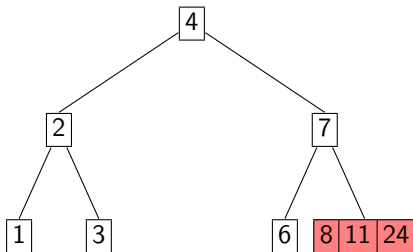
Ekleme Örneği: 11

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

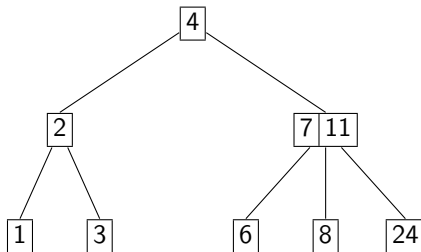
Ekleme Örneği: 24

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

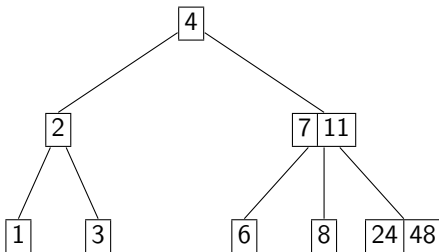
Ekleme Örneği: 24

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

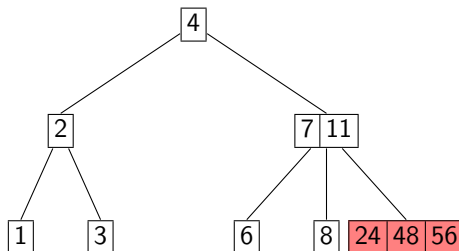
Ekleme Örneği: 48

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

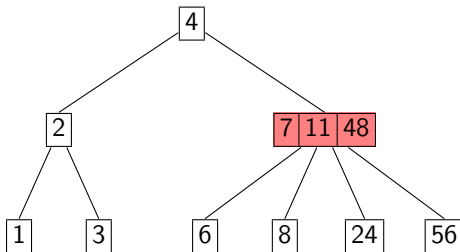
Ekleme Örneği: 56

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

Ekleme Örneği: 56

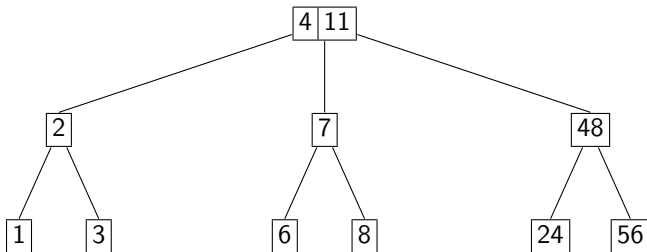
3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

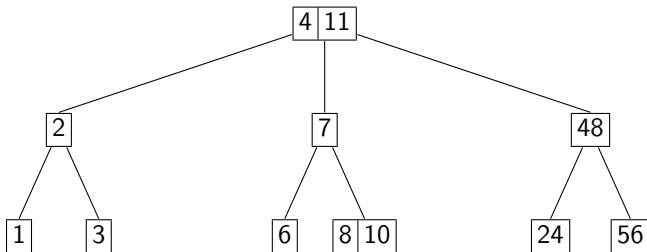
Ekleme Örneği: 56

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

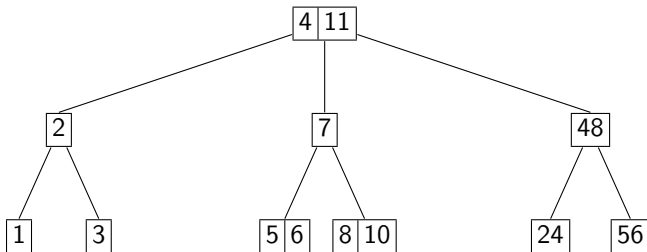
Ekleme Örneği: 10

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

Ekleme Örneği: 5

3, 6, 4, 7, 1, 2, 8, 11, 24, 48, 56, 10, 5 değerlerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyelim.

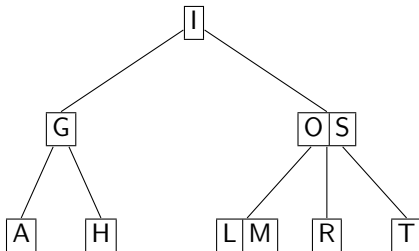

Soru

A L G O R I T H M S kelimesinin harflerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyin.

Soru

A L G O R I T H M S kelimesinin harflerini sırasıyla 2-3 ağacına ekleyin.

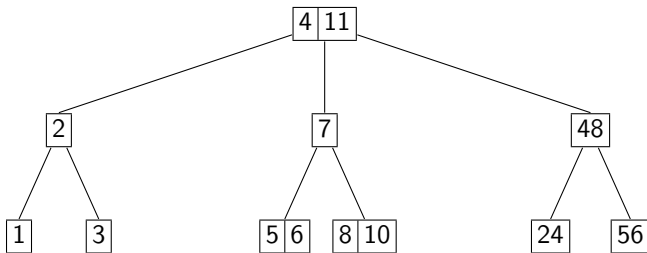
Silme

Silinecek değer yaprakta ise doğrudan silinir, aksi halde öncel(predecessor) veya ardıl(successor) elemanı ile yer değiştirip silinir. Silinen düğümlerde hiç eleman kalmaması durumunda iki farklı durum ortaya çıkar

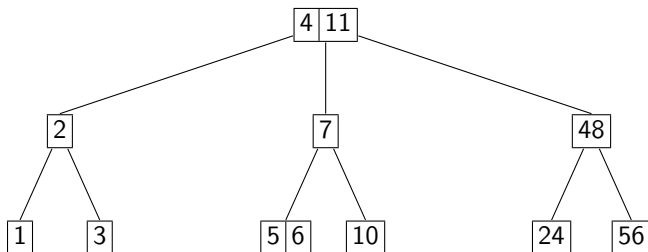
- Eğer kardeş düğümden ödünç alınabilecek bir değer varsa döndürme yapılır. Kardeş düğüm ve ebeveyn bir üçlü oluşturur. Ortadaki değer ebeveyn olur, küçük olan sol, büyük olan sağ çocuğu oluşturur.
- Aksi halde(kardeşten ödünç alınamazsa) ebeveyn ve kardeş birleştirilip bir alt seviyeye indirilir. Bu işlem köke doğru iletilir.

Silme: 8

8 değerini silelim.

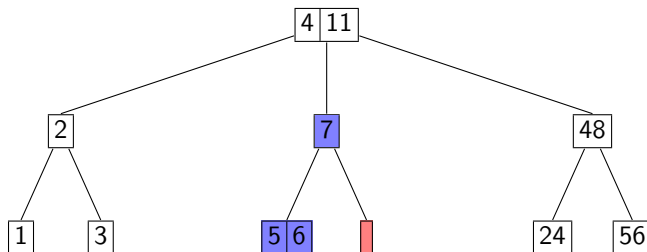
10 değerini silelim.

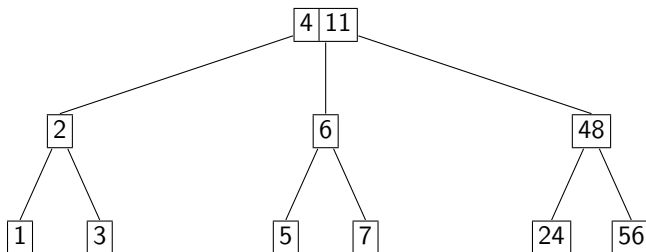
Silme: 10

10 değerini silelim. Durum 1: kardeşten ödünç al ve döndür

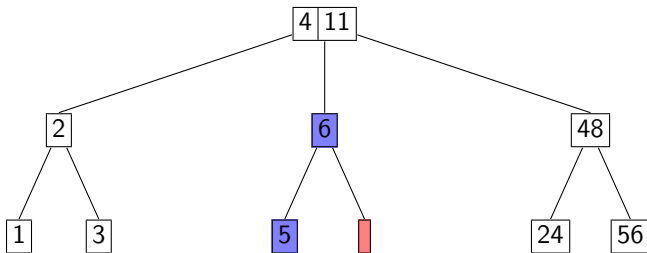
Silme: 7

7 değerini silelim.

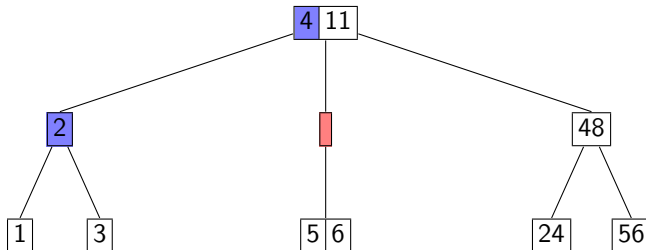
Silme: 7

7 değerini silelim. Durum 2: ebeveyn aşağı inip birleşir

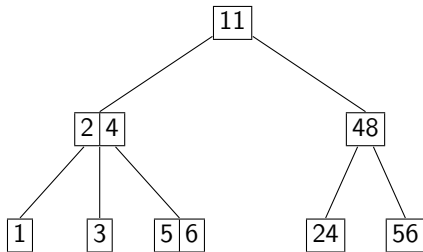
Silme: 7

7 değerini silelim. Durum 2

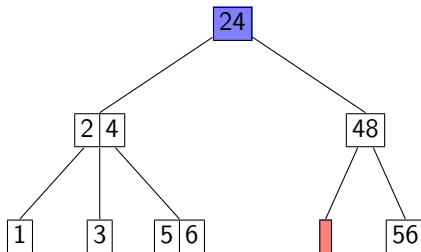
Silme: 11

11 değerini silelim.

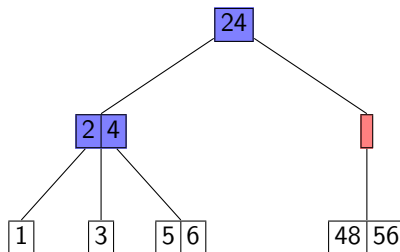
Silme: 11

11 değerini silelim. Durum 2

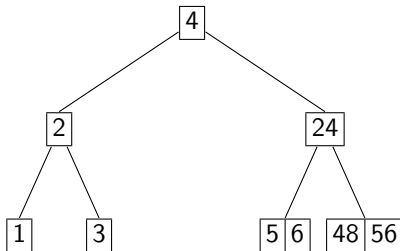
Silme: 11

11 değerini silelim. Durum 1

Silme: 11

11 değerini silelim.

04

- 2-3 ağaçlarının genel halidir
- Dallanma faktörü(branching factor) değeri vardır(B)
- $B \leq \text{Çocuk sayısı} < 2B$
- $B-1 \leq \text{Düğümdeki eleman sayısı} < 2B-1$
- Düğümdeki elemanlar sıralıdır
- Tüm yapraklar aynı seviyededir
- 2-3 ağacı için B değeri 2'dir

B-Ağaçları

$B=3$ değeri için

- Çocuk sayısı 3,4,5 olabilir(kök düğüm hariç)
- Eleman sayısı 2,3,4 olabilir(kök düğüm hariç)

- Çocuk sayısı 3,4,5 olabilir(kök düğüm hariç)
- Eleman sayısı 2,3,4 olabilir(kök düğüm hariç)

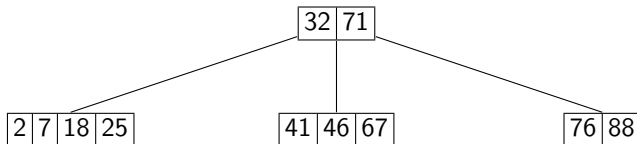

Figure: $B=3$ için örnek ağaç

Ekleme

- Ekleme işlemi 2-3 ağaçlarındakine benzer yapılır
- Eleman sayısı en büyük değeri geçerse orta değer bur üstte çıkartılır

B-Ağaçları Ekleme: A

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A

B-Ağaçları Ekleme: L

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A	L
---	---

B-Ağaçları Ekleme: G

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A	G	L
---	---	---

B-Ağaçları Ekleme: O

A, L, G, Θ, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A	G	L	O
---	---	---	---

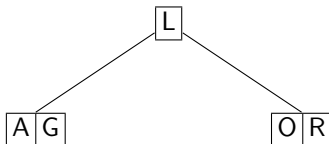
B-Ağaçları Ekleme: R

A, L, G, Θ, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A	G	L	Θ	R
---	---	---	---	---

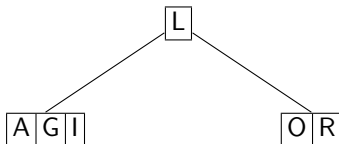
B-Ağaçları Ekleme: R

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

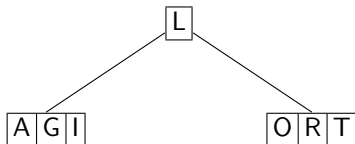
B-Ağaçları Ekleme: I

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

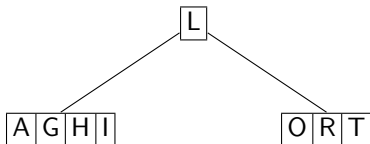
B-Ağaçları Ekleme: T

A, L, G, O, R, t, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

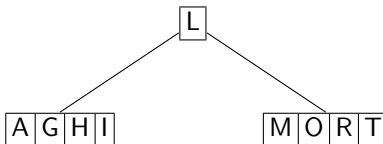

B-Ağaçları Ekleme: H

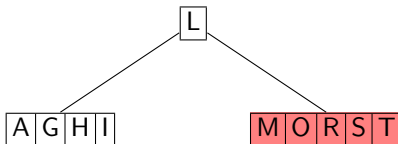
A, L, G, O, R, İ, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

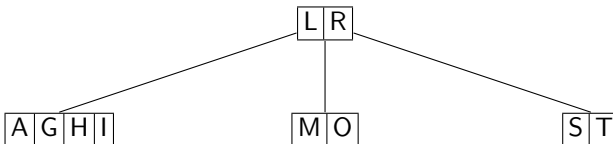
A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

A, L, G, O, R, I, T, H, M, S değerlerini B-Ağacına ekleyelim.

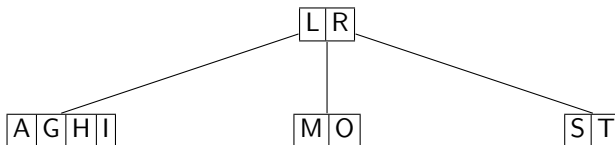

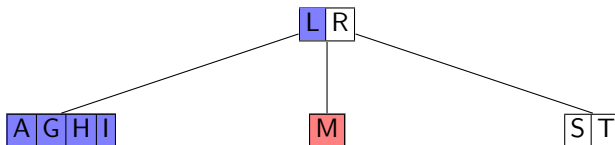
- Silme işlemi 2-3 ağaçlarındaki gibidir
- Ağacı düzenleme(döndürme/birleştirme) en az düğüm sayısının altına düşülürse gerçekleşir

B-Ağaçları Silme: O

O değerini silelim.

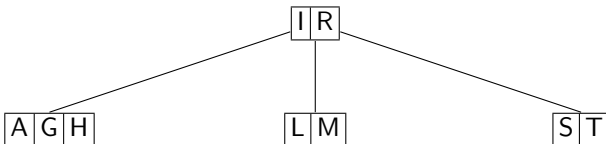

_____

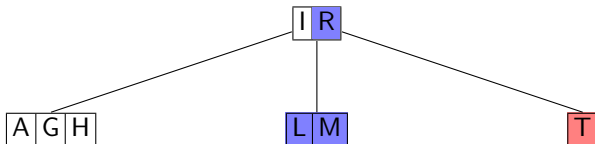
B-Ağaçları Silme: S

S değerini silelim.

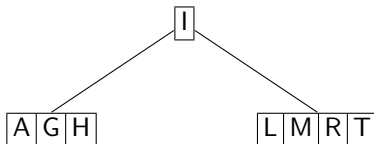
B-Ağaçları Silme: S

S değerini silelim. Durum 2

B-Ağaçları Silme: S

S değerini silelim.

Ağaç İşlemleri Zaman Karmaşıklıkları(En kötü durum)

Table: Temem işlemlerin zaman karmaşıklıkları

Data Structure	Search	Insert	Delete
BST	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
AVL	$O(\log n)$	$O(\log n)$	$O(\log n)$
B-Tree	$O(\log n)$	$O(\log n)$	$O(\log n)$
Heap	$O(n)$	$O(\log n)$	$O(\log n)$

Görselleştirme

- İkili Yığın(Binary Heap) için
<http://www.cs.usfca.edu/galles/visualization/Heap.html>
- 2-3 ağaçları ve B-ağaçları için
<http://www.cs.usfca.edu/galles/visualization/BTree.html>, B=2 için
Max. Degree 3, B=3 için Max. Degree 5 seçilmeli

LITTLE GEEKS

